Idioma turco

O **turco** (**Türkçe** u **Türk dili**) ye una luenga turquica parlata por bells 61.000.000 de presonas por tot o mundo, 46.300.000 d'os qualos en Turquía y 180.000 en Republica Turca d'o Norte de Chipre; en os dos países ye luenga oficial. Tamién la parlan un 9% d'os habitants de Bulgaria y bi existen comunidatz importants en Rumanía, Macedonia d'o Norte, Grecia, Uzbekistán y Alemanya. A mayoría d'a población turcofona ye musulmana.

O standard turco actual ye recient y sustituyó a una luenga escrita conoixita como turco otomán, luenga plena d'arabismos y persismos. O standard turco otomán teneba tantos arabismos y persismos y yera tan luent d'as parlas vivas que una persona que no tenese una educación islamica clasica quasi no lo podeba entender. As parlas vivas yeran més a man d'a primera luenga turquica que s'estendilló por Anatolia. A fins d'o sieglo XIX quan se quereba ixamplar l'amostranza primaria se veyó o problema. En as zagueras decadas d'o Imperio Otomans bells periodistas ya escribiban en un luengache més a man d'a parla popular, pero o prencipal cambeyo en a luenga escrita se produció baixo o kemalismo, y a reforma que sufrió a luenga escrita fue muito més radical que en atros países.

En a decada 1920 Mustafá Kemal emprendió o prochecto de cambear o estandard y fer-lo més turco. Os arabismos y persismos heban d'estar sustituitos quan fuese posible por radices turcas u por neolochismos turcos, y dimpués cambeoron l'alfabeto arabe por l'alfabeto latín. En a decada de 1930 o pueblo mesmo fue movilizato pa replegar parabras turcas puras encara usatas en as parlas turcas locals y se creyoron equipes d'investigadors que rechirasen en os textos antigos pa escar parabras turcas obsoletas que podesen sustituir a los arabismos y persismos. As escuelas y prensa diaria daban publicidat a estas troballas. Se plegaba a prener parabras occidentals d'orichen frances pa sustituir arabismos u persismos quan se veyeba convenient. O vocabulario d'o standard cambeó tanto que bi ha pocos turcos que entiendan os discursos de Kemal en a forma orichinal. O discurso d'os seis días (*nutuk*) sobre a caita d'o Imperio Otomán y d'amenexer d'a republica, pronunciato en 1927, habió de ser tradueito a lo turco morderno en 1963.

Entre as pocas parolas d'orichen turco en aragonés tenemos *café*, arribato a traviés d'atro luengaches.

Turco

Türkçe

Parlato en:	Turquía, Bulgaria, Macedonia d'o Norte, Kosovo, Rumanía, Grecia, Iraq, Azerbaichán y Siria;
Parladors:	Bells 82 millons
Filiación chenetica:	Luengas altaicas turquicas oghuz **Turco**

Estatus oficial

Oficial en:	Turquía, Norte de Chipre, Chipre, Macedonia d'o Norte, Kosovo
Regulato por:	Sociedat d'a Luenga Turca

Codigos

ISO 639-1	tr
ISO 639-2	tur
ISO 639-3	tur (http://www.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=tur)

O turco en o mundo

Obtenito de "https://an.wikipedia.org/w/index.php?title=Idioma_turco&oldid=1627621"

Zaguera edición d'ista pachina o 19 feb 2019 a las 08:25.

O texto ye disponible baixo a Licencia Creative Commons Atribución/Compartir-Igual; talment sigan d'aplicación clausulas adicionals. Mire-se os termins d'uso ta conoixer más detalles.